

dr. Dejan

Hozjan

Med sistemom in svobodo: avtonomija kot temelj profesionalnega odločanja

Temeljno vprašanje

*Kako sistemski okvir omogoča ravnateljem
in pedagoškim delavcem avtonomijo pri
delu?*

Namen uvaja avtonomije v šolski sistem

Uvajanje avtonomije v šolski sistem ni namenjeno samo sebi, ampak zasleduje specifičen namen in cilje.

"Avtonomija šol je smiselna kot del celovitega okvira kakovosti."

(European Education Area. "Quality assurance", 2022)

Cilji uvaja avtonomije v šolski sistem

- izboljšati vzgojno-izobraževalne rezultate

Izobraževalni cilji

- uresničitev nacionalnih ciljev prek lokalne implementacije

Politični cilji

- učinkovitejša uporaba sredstev

Ekonomski cilji

- želja po večji raznolikosti ponudbe
- boljša prilagoditev lokalnim

Socialni cilji

Razumevanje avtonomije

*Do kakšne stopnje in na kakšen način so snovalci
in izvajalci nacionalne šolske politike
pripravljene prenesti del svojih pristojnosti na
raven ravnateljev in pedagoških delavcev, pri
čemer so doseženi željeni namen in cilji?*

Sistemiški okvir dela ravnateljev in pedagoških delavcev

1. Politič no- pravni okvir	.Normativna ureditev:	nacionalna zakonodaja in predpisi
	.Strateške usmeritve:	kurikularne spremembe in evalvacijski standardi
	.Usklajevanje interesov:	odnos ministrstva do predstavnikov različnih deležnikov

Sistemiški okvir dela ravnateljev in pedagoških delavcev

2. Operativni in kadrovske okvir

• **Upravljanje šole:** notranji akti šole in način vodenja šole

• **Finančni pogoji:** proračunski normativi in obseg sredstev

• **Infrastruktura:** prostorski pogoji in oprema za sodobne pristope poučevanja

• **Kadrovski pogoji:** normativi, razpoložljivost pedagoških delavcev in strokovno izpopolnjevanje

Sistemiški okvir dela ravnateljev in pedagoških delavcev

3. Kulturni okvir

• **Kultura učenja in pričakovanja skupnosti:** odnos skupnosti, staršev in učencev

Spremembe systemskega okvirja v OŠ in GŠ

•1. Političn o-pravni okvir

- Spremembe zakonodaje (ZOFVI, ZOŠ, pravna ureditev vzgojnega delovanja itd.)
 - Kurikularna prenova
-

•Formalizacija okvira za ugotavljanje zagotavljanje kakovosti

•Prenova delovanja šolske inšpekcije

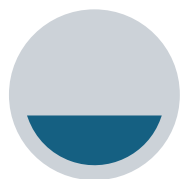
Spremembe systemskega okvirja v OŠ in GŠ

2. Operativni in kadrovski okvir	Formalizacija okvira za ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti ter prenova delovanja šolske inšpekcije
	Normativne spremembe glede financiranja
	Zagotavljanje IKT opreme
	Ukrepi za zmanjšanje primanjkljaja strokovnih delavcev
	Spodbude za profesionalni razvoj

Spremembe systemskega okvirja v OŠ in GŠ

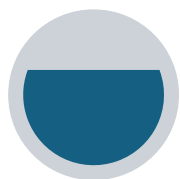
- 3.**
Kulturni
okvir Vključevanje Romov v sistem vzgoje in izobraževanja

Ocena sprememb systemskega okvirja v OŠ in GŠ

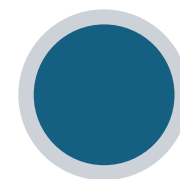
1. Avtonomija
z
odgovornostjo

*šoli podelimo
pristojnosti,
hkrati pa
zahtevamo
merljivo
odgovornost
(notranja
samoevalvacija;
zunanji sistemi
pregledov;
sankcije in
korektivni
ukrepi)*

2. Avtonomija
s podporo

*avtonomija
deluje le, če
so na voljo
viri in
strokovna pomoč
(zagotovljeno
financiranje,
dostop do
kvalificiranih
učiteljev in
administrativne
podpore)*

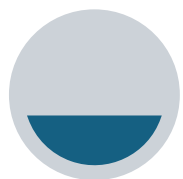

3.
Transparentno
st za
zaupanje

*avtonomija
temelji na
odprtih
podatkih in
jasna
komunikacija in
zaupanju med
javnostjo in
šolami*

Ocena sprememb systemskega okvirja v OŠ in GŠ

1. Avtonomija
z
odgovornostjo

Švedska

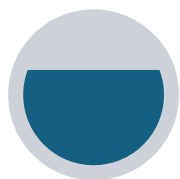
Danska

Nizozemska

Češka

Slovaška

Portugalska

2. Avtonomija
s podporo

Nemčija

Avstrija

Francija

Nizozemska

Belgija

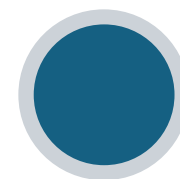
Irska

Slovenija

Hrvaška

Italija

Poljska

3.
Transparentno
st za
zaupanje

Finska

Estonija

Litva

Latvija

SAWA

Rezultati izbranih držav Evropske uniije na mednarodnih raziskavah TIMSS in PISA – 2015–2023

Država	PISA (15-letniki) – splošna uspešnost	TIMSS (4./8. razred) – rezultat v matematiki in naravoslovju	Opomba o trendu
Finska	Visoka; nad OECD povprečjem	Visoka; konsistentno močna v PIRLS/TIMSS	Tradicionalno močna in stabilna
Estonija	Zelo visoka; med vodilnimi v EU	Zelo visoka; vrhunski rezultati v TIMSS	Hitro napredovala in zelo enakomerna
Poljska	Nad povprečjem; velik dolgoročen napredek	Visoka; opazne izboljšave v zadnjih ciklih	Sistemske reforme prinesle znaten napredek
	Okoli	Bližu povprečja	Rezultati nihajo

Temeljne postavke avtonomije zaupanja

Steber	Kratek opis
Pravni okvir	Jasno določeni obseg pristojnosti, pogoji podelitve in mehanizmi revizije
Paket podpore	Zagotovljeni viri in servisne storitve ob podelitvi avtonomije
Merila in transparentnost	Enoten nabor ključnih kazalnikov uspešnosti, redno poročanje in odprti podatki za nadzor in učenje
Razvojni odziv	Diagnostika in načrti podpore pred uvedbo sankcij; mentorstvo in

Model SAWA

Okvir, ki zagotavlja, da avtonomija šol deluje učinkovito in pravično s kombinacijo systemske podpore, dejanske avtonomije, osredotočenosti na dobrobit in jasnih mehanizmov odgovornosti.

Model SAWA

Model daje šolam pristojnost za prilagajanje pedagoških, kadrovskih in upravljalnih odločitev lokalnim potrebam (prilagajanje pedagoških praks, spodbujanje inovacij, decentralizirano upravljanje virov).

Model SAWA

- 1. Povečane neenakosti - Šole z boljšo kapaciteto izkoristijo avtonomijo, ranljive zaostanejo.*
- 2. Slaba izvedba upravljanja in pedagoškega dela - Finančne napake, administrativne pomanjkljivosti in nestabilnost pedagoških delavcev.*
- 3. Zmanjšanje zaupanja - Država in javnost lahko reagirata z restrikcijami, če rezultati ne sledijo odgovornosti.*

Namesto zaključka

Močan profesionalni status učiteljev in zahtevna izobrazba ter stalno strokovno izpopolnjevanje kot temelj zaupanja.

Nacionalni kurikul z jasnimi cilji in veliko pedagoške svobode v izvedbi.

Poudarek na podpornih storitvah.

Omejeno osredotočanje na standardizirano testiranje in večja uporaba profesionalnega vrednotenja ter notranjih evalvacij.

Močna vloga lokalnih avtoritet (občine) v financiranju in podpiranju šol z jasno opredeljenimi nacionalnimi minimalnimi standardi.

Najlepša hvala za vašo pozornost!